

Projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas

Saturs

Ievads	1
1. Projekta iesnieguma saturs	2
2. Ekspertu atlases process	3
3. Ekspertu pieaicināšanas procedūra	5

Ievads

1. Latvijas Zinātnes padome (turpmāk – padome) organizē ar padomes 2021. gada 30. aprīlī apstiprināto “Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu 2021. gada atklātā konkursa nolikumu” (grozīts 2021. gada 6. septembrī) (turpmāk – nolikums) noteikto projekta iesniegumu, projekta vidusposma zinātnisko pārskatu un projekta noslēguma zinātnisko pārskatu zinātnisko izvērtēšanu, pamatojoties uz Ministru kabineta 2017. gada 12. decembra noteikumiem Nr. 725 “Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 725). Nolikuma 5. pielikums “Projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanas ekspertu atlases vadlīnijas” (turpmāk – vadlīnijas) apraksta zinātniskās izvērtēšanas ekspertu atlases (turpmāk – ekspertu atlase) kārtību.

2. Ekspertu atlases mērķis ir identificēt zinātniekus, kuru zinātniskā kvalifikācija atbilst izvērtējamā projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata vai projekta noslēguma zinātniskā pārskata saturam, ņemot vērā labās prakses piemērus Latvijā un Eiropas Savienībā, *peer review* (latviski bieži tulkots kā “līdzinieku vērtēšana” vai “profesionālapskate”) principus, kā arī tiekšanos uz zinātnisko izcilību.

3. *Peer review* princips nosaka, ka projekta iesniegumu, projekta vidusposma zinātnisko pārskatu un projekta noslēguma zinātnisko pārskatu izvērtējošo ekspertu kvalifikācija, zināšanas un pieredze ir līdzīga vai augstāka par projekta vadītāja kvalifikāciju, zināšanām un pieredzi.

4. Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu 2021. gada atklātā konkursā (turpmāk – konkurss) ietvaros ievēro konfidencialitāti, personas datu aizsardzību, tajā skaitā padome nodrošina ekspertu identitātes neatklāšanu. Vienlaikus padome nodrošina to, ka projekta iesniegumos, projekta vidusposma zinātniskajos pārskatos un projekta noslēguma zinātniskajos pārskatos iekļautā informācija ir konfidenciāla un tā tiek atklāta tikai ar izvērtēšanu saistītajam personu lokam (padomes darbinieki, kas iesaistīti zinātniskās izvērtēšanas procesā, attiecīgais projekta sekretārs, attiecīgais eksperts, un atbilstoši nolikuma 30., 31. un 32. punktam – padomes ekspertu komisijas).

5. Ekspertu atlasī katram projekta iesniegumam, projekta vidusposma zinātniskajam pārskatam un projekta noslēguma zinātniskajam pārskatam saskaņā ar nolikumu un vadlīnijām veic attiecīgs projekta sekretārs. Katrs projekta sekretārs nodrošina projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata zinātniskās izvērtēšanas organizēšanu.

6. Lai nodrošinātu augstākā līmeņa zinātnisko ekspertīzi katrā nolikuma 6. punktā noteiktajā zinātnes nozaru grupā, padome nolikuma 25. punktā nosaka nepieciešamās prasības projekta sekretāram. Projekta sekretāram jāspēj plaši orientēties vairākās zinātnes nozarēs attiecīgajā zinātnes nozaru grupā, kā arī vispārīgi pārzināt citas zinātnes nozaru grupas, lai varētu konsultēties ar citiem projektu sekretāriem par izvērtēšanas organizēšanu starpdisciplināriem un multidisciplināriem projektiem. Padome nodrošina, ka zinātniskās izvērtēšanas procesā piesaistītie projekta sekretāri nepiedalās konkursā un nav darba tiesiskās, civiltiesiskās vai dienesta attiecības ar attiecīgo projektu iesniedzēju, projekta vadītāju un galveno izpildītāju.

1. Projekta iesnieguma saturs

7. Lai nodrošinātu atbilstoši kvalificētu ekspertu atlasī, projekta sekretārs sākotnēji iepazīstas ar katru projekta iesniegumu, projekta vidusposma zinātnisko pārskatu un projekta noslēguma zinātnisko pārskatu.

8. Pēc projektu iesniegumu iesniegšanas termiņa notecējuma padome Nacionālajā zinātniskās darbības informācijas sistēmā (turpmāk – informācijas sistēma) sagrupē saņemto projekta iesniegumu atbilstoši nolikuma 6. punktā noteiktajām zinātnes nozaru grupām un nodod to attiecīgajam projekta sekretāram. Projekta iesniegumam ar divām vai vairāk zinātnes nozarēm padome nosaka galveno zinātnes nozari atbilstoši projekta iesnieguma A daļas 1. nodaļā norādītajai pirmajai zinātnes nozarei, pēc kuras vadoties, padome grupē attiecīgos projektu iesniegumus. Projekta sekretāriem ir nodrošināta pieeja informācijas sistēmā tikai to projektu iesniegumiem, kuriem attiecīgie projekta sekretāri organizēs zinātnisko izvērtēšanu.

9. Padome katrā nozaru grupā sastāda projektu iesniegumu sarakstu, nosakot atbilstošo projekta sekretāru katrā projekta iesnieguma zinātniskās izvērtēšanas organizēšanai. Sarakstā latviešu un angļu valodā norāda projekta iesnieguma:

- 9.1. reģistrācijas numuru;
- 9.2. nosaukumu;
- 9.3. projekta iesniedzēju un projekta sadarbības partneri (ja attiecināms);
- 9.4. zinātnes nozari (vai vairākas zinātnes nozares);
- 9.5. zinātnes nozaru grupu atbilstoši nolikuma 6.punktam;
- 9.6. atslēgas vārdus;
- 9.7. nevēlamos ekspertus, kas norādīti projekta iesnieguma D daļas “Projekta iesniedzēja apliecinājums” 9. punktā;
- 9.8. kopsavilkumu.

10. Ja kādam no projekta sekretāriem ir interešu konflikts ar attiecīgo projekta iesniedzēju, projekta vadītāju vai galveno izpildītāju, padome, elektroniski vai padomes organizētā projektu sekretāru sapulcē vienojoties, nodod attiecīgo projekta iesniegumu cita projekta sekretāra kompetencē.

11. Projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata zinātnes nozare nedrīkst atšķirties no projekta iesniegumā norādītās, līdz ar to nav nepieciešams atkārtoti grupēt projektus atbilstoši nolikuma 6. punktā noteiktajām zinātnes nozaru grupām.

12. Projekta vidusposma zinātnisko pārskatu un projekta noslēguma zinātnisko pārskatu zinātniskajai izvērtēšanai vispirms tiek pieaicināti eksperti, kuri veica projekta iesnieguma zinātnisko izvērtēšanu. Tādā gadījumā atkārtoti jāpārliedz par to, vai ekspertiem nav radies interešu konflikts ar projekta iesniedzēju, projekta vadītāju un galveno izpildītāju, kā arī ekspertiem ir jāparaksta apliecinājums par interešu konflikta neesamību un apņemšanos ievērot konfidencialitāti. Gadījumā,

ja projekta iesnieguma izvērtēšanai piesaistītais eksperts nav pieejams, projekta sekretārs piesaista citu ekspertu atbilstoši nolikuma 35. punktā noteiktajam.

2. Ekspertu atlasē process

13. Projekta sekretārs projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata zinātniskajai izvērtēšanai, ievērojot Noteikumu Nr.725 16.punktu, atlasa vismaz divus ekspertus:

13.1. eksperts, kurš veic tikai projekta iesnieguma vai projekta vidusposma zinātniskā pārskata, vai projekta noslēguma zinātniskā pārskata individuālo izvērtēšanu;

13.2. eksperts (ierasti tas ir eksperts ar lielāku pieredzi, ņemot vērā nolikuma 35. punktā noteikto), kurš veic projekta iesnieguma vai projekta vidusposma zinātniskā pārskata, vai projekta noslēguma zinātniskā pārskata individuālo izvērtēšanu un sagatavo projekta iesnieguma vai projekta vidusposma zinātniskā pārskata, vai projekta noslēguma zinātniskā pārskata konsolidēto vērtējumu (turpmāk – reportieris), kuru informācijas sistēmā apstiprina abi eksperti.

15. Projekta sekretāri ekspertus atlasa Eiropas Komisijas ekspertu datubāzē vai citā līdzvērtīgā starptautiskā ekspertu datubāzē (turpmāk – ekspertu datubāze). Kā atlasē procesa palīgriekus var izmantot *Scopus* datubāzi, ekspertu meklēšanas rīku *Expert Lookup*, *Web of Science*, kā arī *Google Scholar*.

16. Pirmais paņēmieni – ekspertu meklēšana, izmantojot projekta iesniegumā noteiktos atslēgas vārdus dažādās kombinācijās, sasaistē ar projekta iesnieguma kopsavilkumu.

17. Otrais paņēmieni – projekta sekretārs identificē zinātniekus, kuri citē projekta vadītāja publikācijas, tādējādi palielinot iespējas, ka attiecīgais zinātnieks var nodrošināt ekspertīzi attiecīgā projekta iesnieguma zinātnes nozarē un tēmā. Tomēr, izmantojot šādu paņēmieni, projekta sekretāram pastiprināti jāpārbauda iespējamais interešu konflikts, jo zinātnieki, kuri citē projekta vadītāju, var būt attiecīgā projekta iesnieguma zinātniskās grupas dalībnieku publicēto, izstrādes vai pirms publicēšanas stadijā esošu zinātnisko publikāciju līdzautori.

18. Katra projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata un projekta noslēguma zinātniskā pārskata abiem piesaistītajiem ekspertiem ir jābūt neatkarīgiem un savstarpēji nesaistītiem zinātniskajā sadarbībā (ja iespējams).

19. Ņemot vērā, ka eksperti var atteikties veikt zinātnisko izvērtēšanu, projekta sekretāri sastāda atbilstošo ekspertu sarakstu ar vismaz trim ekspertiem katram projekta iesniegumam, vidusposma zinātniskajam pārskatam un noslēguma zinātniskajam pārskatam (turpmāk – ekspertu saraksts), lai atteikuma gadījumā pieaicinātu citu ekspertu.

20. Projektu iesniegumos, vidusposma zinātniskajos pārskatos un noslēguma zinātniskajos pārskatos ar divām vai vairāk zinātnes nozarēm izvērtēšanā pieaicina atbilstošus ekspertus, kas nosegtu projekta iesniegumā, vidusposma zinātniskajā pārskatā un noslēguma zinātniskajā pārskatā visas norādītās zinātnes nozares. Projekta sekretāram jāņem vērā, ka dažādās zinātnes nozarēs atšķiras vērtēšanas tradīcijas. Ja projekta iesniegumā, projekta vidusposma zinātniskajā pārskatā un projekta noslēguma zinātniskajā pārskatā ir pārstāvētas vairāk nekā divas nozares, jāmeklē eksperti ar pieredzi vairākās zinātnes nozarēs. Kompetenci konkrētās zinātnes nozarēs var noteikt, ņemot vērā eksperta zinātniskās publikācijas un citus zinātniskās darbības rezultātus atkarībā no zinātnes nozares.

21. Ekspertam nedrīkst būt interešu konflikts attiecībā pret projekta iesniedzēju, projekta vadītāju un galveno izpildītāju. Kad projekta sekretārs atrod ekspertu datubāzē, pārliecinās par interešu konflikta neesamību, piemēram, ņemot vērā starptautiskajās datubāzēs redzamās zinātniskās

publikācijas (*Scopus*, *WoSCC* un *Google Scholar*), kā arī izskata potenciālā eksperta CV (ja tāds ir pieejams). Eksperts nedrīkst būt attiecīgā projekta iesniegumā, projekta vidusposma zinātniskajā pārskatā un projekta noslēguma zinātniskajā pārskatā norādītajā zinātniskās grupas sastāvā.

22. Zinātnes nozarēs¹, kurās zinātnieku nozīmīgākie zinātniskie rezultāti tiek indeksēti *Science Citation Index Core Collection* un/vai *Scopus* (dabaszinātnes, inženierzinātnes un tehnoloģijas, medicīnas un veselības zinātnes, lauksaimniecības, meža un veterinārās zinātnes), kā vienu no kritērijiem MK noteikumu Nr.725 16.2. apakšpunkta eksperta zinātniskās kvalifikācijas atbilstības noteikšanai var noteikt zinātnisko publikāciju skaitu ekspertam, vienlaikus ņemot vērā citus eksperta zinātnisko aktivitāti raksturojošus kritērijus pēdējo divu gadu laikā – publicēto zinātnisko publikāciju tematika, skaits un citējamība. Var ņemt vērā arī dalību zinātnisko žurnālu redakcijās, dalību pētniecības projektu īstenošanā. Zinātnes nozarēs, kurās būtiska daļa no zinātnieku nozīmīgākajiem zinātniskajiem rezultātiem var nebūt indeksēti *Science Citation Index Core Collection* un/vai *Scopus* un zinātnieki izmanto citus zinātniskās informācijas izplatīšanas kanālus (sociālās zinātnes, humanitārās un mākslas zinātnes), šos kritērijus eksperta zinātniskās kvalifikācijas atbilstības noteikšanai nevar ņemt vērā kā vienīgus vai noteicošos kritērijus.

23. Sociālo zinātņu, humanitāro un mākslas zinātnes nozaru grupās atbilstoši nolikuma 6.punktam kā vienu no kritērijiem MK noteikumu Nr.725 16.2. apakšpunkta eksperta zinātniskās kvalifikācijas atbilstības noteikšanai jāņem vērā zinātniskā darbība un akadēmiskās pieredzes līmenis pēdējo piecu gadu laikā – amati (tai skaitā goda amati) un aktivitātes nacionālā, Eiropas Savienības un starptautiskā līmenī (profesors vai asociētais profesors, pētnieks vai vadošais pētnieks, zinātniskās institūcijas vai augstskolas vai tās struktūrvienības vadītājs, pozīcija/amats nacionālajā zinātņu akadēmijā, dalība zinātnisko konferenču zinātniskajās/organizācijas komitejās un zinātnisko asociācijās/biedrībās un to komitejās, dalība nozīmīgos starptautiskos projektos, dalība starptautisku ziņojumu sagatavošanā). Līdzās publikācijām, kas indeksētas *Science Citation Index Core Collection* un/vai *Scopus*, jāņem vērā arī eksperta monogrāfijas un sagatavotie mācību līdzekļi. Visās zinātņu nozaru grupās var tikt ņemti vērā arī eksperta patenti. Ja projekta iesniegums ir nolikuma 6. punktā minētajās sociālo zinātņu, humanitāro un mākslas zinātņu, kā arī atsevišķos gadījumos – inženierzinātņu un tehnoloģiju vai lauksaimniecības, meža un veterinārās zinātņu nozaru grupās, MK noteikumu Nr.725 16.2. apakšpunkta eksperta zinātniskās kvalifikācijas atbilstības noteikšanai, līdzās informācijai *Science Citation Index Core Collection* un/vai *Scopus datubāzēs*, nepieciešamā informācija jāmeklē eksperta CV, eksperta pārstāvēto institūciju portālos un ekspertu datubāzēs.

24. Kā vienu no kritērijiem MK noteikumu Nr.725 16.2. apakšpunkta eksperta zinātniskās kvalifikācijas atbilstības noteikšanai projekta sekretāriem ir ieteicams ņemt vērā eksperta Hirša indeksu (turpmāk – Hi), kas ir viens no starptautiskajiem standartiem, lai noteiktu zinātnieku kvalifikāciju (bibliometrijas instruments, kas parāda kāda autora produktivitāti un kvalitāti, balstoties uz autoru darbu citēšanu, kas ir kā viens no objektīvākajiem starptautiskā zinātniskā pienesuma indikatoriem). Ieteicams, ka eksperta Hi ir vienāds vai lielāks par projekta vadītāja Hi. Jāņem vērā, ka Hi nav kritērijs bez trūkumiem. Vairākās zinātnes nozaru grupās tam nav tik izšķirošas nozīmes, ņemot vērā nozaru publicēšanās tradīcijas (piemēram, sociālo, humanitāro un mākslas zinātņu nozaru grupā). Jāņem vērā, ka datorzinātnēm raksturīgas prestižas konferences, kurās dalība apliecina augstu līmeni, bet tam neseko *WoSCC* vai *Scopus* publikācijas, līdz ar to neatstājot būtisku ietekmi uz Hi. Hi kā kritēriju var lietot tikai kopā ar citiem nosacījumiem, kas noteikti nolikuma 35. punktā un šajā nodaļā. Vienlaikus jāņem vērā, ka eksperti ar ļoti augstu Hi aizņemtības dēļ var atteikties projekta iesnieguma, projekta vidusposma zinātniskā pārskata vai projekta noslēguma zinātniskā pārskata zinātnisko izvērtēšanu.

---

¹ Atbilstoši Ministru kabineta 2018. gada 23. janvāra noteikumiem Nr. 49 “Noteikumi par Latvijas zinātnes nozarēm un apakšnozarēm”.

25. Ekspertam ir iepriekšēja pieredze projektu vērtēšanā. Iepriekšējo pieredzi projektu vērtēšanā var noteikt, piemēram, ekspertu datubāzē vai, ja tāds ir pieejams, eksperta CV (ja ir sniegta informācija), taču vienlaikus jāpārbauda sniegtās informācijas aktualitāte.

26. Kā vienu no kritērijiem MK noteikumu Nr.725 16.3. apakšpunkta eksperta darba pieredzes atbilstības noteikšanai projekta sekretārs izvērtē, vai eksperts ir ņēmis dalību ekspertu paneļos, projektu uzraudzības padomēs, profesionālās biedrībās un apvienībās, kā arī zinātnisko žurnālu redakcijās. Projekta sekretārs šādu pieredzi var noteikt ekspertu datubāzē, vai eksperta CV, ja tāds ir pieejams.

3. Ekspertu pieaicināšanas procedūra

27. Projekta sekretārs katram projekta iesniegumam, projekta vidusposma zinātniskajam pārskatam un projekta noslēguma zinātniskajam pārskatam sastāda ekspertu sarakstu, kurā iekļauj sekojošus rādītājus:

27.1. projekta iesniegumam atbilstošā zinātnes nozaru grupa atbilstoši nolikuma 6. punktam (pārējo pārskatu zinātnes nozaru grupa jānorāda, balstoties uz vadlīniju 11.punktu);

27.2. projekta iesnieguma A daļas 1. nodaļā norādītā pirmā zinātnes nozare atbilstoši Ministru kabineta 2018. gada 23. janvāra noteikumiem Nr. 49 “Noteikumi par Latvijas zinātnes nozarēm un apakšnozarēm” un nolikuma 21. un 22. punktam;

27.3. eksperta vārdu un uzvārdu;

27.4. eksperta lomu (individuālā vērtējuma sastādītājs vai reportieris);

27.5. eksperta rezidences valsti;

27.6. atslēgas vārdus atbilstoši eksperta zinātniskajai kvalifikācijai;

27.7. eksperta Hi;

27.8. eksperta dzimumu;

27.9. eksperta vecumu;

27.10. eksperta elektroniskā pasta adresi.

28. Ekspertu sarakstā iekļauj vismaz trīs ekspertus katra projekta iesnieguma, projekta vidusposma un projekta noslēguma zinātniskā pārskata izvērtēšanai, taču, ņemot vērā iespējamību, ka tie var atteikties piedalīties izvērtēšanā, ieteicams iekļaut sarakstā vairāk ekspertu (četrus ekspertus un vairāk, ja iespējams).

29. Projekta sekretārs elektroniskā vēstulē nosūta uzaicinājumu izvērtēt projekta iesniegumu, projekta vidusposma zinātnisko pārskatu vai projekta noslēguma zinātnisko pārskatu ekspertam un reportierim. Vēstulē iekļauj šādu informāciju:

29.1. informācija par konkursu;

29.2. projekta iesnieguma pirmo zinātnes nozari, tematiku raksturojošo informāciju (atslēgas vārdi no projekta iesnieguma);

29.3. zinātniskās izvērtēšanas noteikumus un termiņus (tajā skaitā iespējamo vērtējamo vienību (projekta iesniegumu, projekta vidusposma zinātnisko pārskatu un projekta noslēguma zinātnisko pārskatu) skaitu);

29.4. uzaicinājumu kļūt par ekspertu un/vai reportieri;

29.5. atlīdzības apmēru par zinātnisko izvērtēšanu;

29.6. eksperta piekrišanas atbildes termiņu.

30. Kad eksperts un/vai reportieris ir piekritis veikt izvērtēšanu, projekta sekretārs elektroniskā vēstulē tiem nosūta sekojošu informāciju:

30.1. projekta iesniegumā, projekta vidusposma zinātniskajā pārskatā, vai projekta noslēguma zinātniskajā pārskatā norādītais projekta nosaukums;

30.2. projekta iesniedzēja/projekta īstenotāja nosaukums;

30.3. projekta vadītāja vārds un uzvārds;

30.4. projekta iesniegumā A daļas 1. nodaļā norādītā zinātnes nozare vai nozares (nozares paliek nemainīgas projekta vidusposma/projekta noslēguma zinātniskajā pārskatā);

30.5. projekta iesnieguma vai projekta vidusposma zinātniskā pārskata, vai projekta noslēguma zinātniskā pārskata kopsavilkums;

30.6. projekta iesniegumā norādītie atslēgas vārdi (atslēgas vārdi paliek nemainīgi projekta vidusposma/projekta noslēguma zinātniskajā pārskatā);

30.7. apliecinājums par interešu konflikta neesamību un konfidencialitātes ievērošanu.

31. Eksperts apliecina interešu konflikta neesamību vienlaikus ar eksperta līguma noslēgšanu ar padomi. Pēc eksperta līguma parakstīšanas padome informācijas sistēmā nodrošina ekspertam pieeju projekta iesniegumam vai projekta vidusposma zinātniskajam pārskatam, vai projekta noslēguma zinātniskajam pārskatam un citiem zinātniskajai izvērtēšanai nepieciešamajiem materiāliem (tai skaitā vadlīnijas informācijas sistēmas izmantošanai).